

KOČKA NA ROZPÁLENÉ PLECHOVÉ STŘEŠE – TENNESSEE WILLIAMS (*1911 †1983)

Téma a motiv:

Autor se v tomto díle snaží poukázat na společenské nedostatky, a to především na pokrytectví, přetvářku, lhaní a honbu za mocí a penězi; lživost, chamtivost, přetvářka, homosexualita

Časoprostor:

den narozenin otce rodiny Pollittových v jejich plantážnickém domě u mississippské delty; čas není přesně určen

Kompoziční výstavba:

chronologická s retrospektivou, členěno do tří dějství a odehrává se ve dvou pokojích, nemá vypravěče, **dodržena zásada jednoty místa, času, děje**

1. část je nejvíce věnovaná Maggie, která se snaží komunikovat s pasivním Brickem

2. Dlouhý dialog Tatky a Bricka, kterému na ničem jiném, než na whiskey nezáleží

3. Spot o majetek mezi případnými dědici

Literární druh a žánr:

druh - drama; žánr – psychologické drama

Postavy:

Brick – bývalý slavný fotbalista, poté reportér - celý život měl velmi dobrý přátelský vztah se Skipperem, společnost je považovala za homosexuály – oba propadli alkoholu, Skipper se vyspal s Margaretou a následně spáchal sebevraždu, z Bricka se stává notorik, nesnáší svůj život a lidi kolem sebe, i Margaretu, je velmi flegmatický, neusiluje o otcovo dědictví

Margareta (Maggie) – pokrytecká, pomlouvačná, ví, že ji Brick nemiluje, ale ona v rodině setrvává a bojuje společně s Cooprovou rodinou o otcovo dědictví, sebe sama považuje za „Kočku na rozpálený plechový střeše„

Gooper a Mae – pokrytečtí, vypočítaví, vše mají dopředu vypočítané a snaží se pomocí jejich pěti dětí předvést před otcem a matkou, a získat tak nárok na dědictví

Tatka (otec Pollite) – milionář a vlastník rozlehlých plantáží, ke všem, kromě svého mladšího syna Bricka, se chová pohrdavě až hrubě -> vidí v něm sebe, po zjištění rakoviny ztrácí smysl života, Brick ho zklamal, a proto neví komu má své plantáže odkázat

Mamka - korpušentní, dobromyslná a naivní, svého manžela miluje, ale zároveň touží být rozhodující hlavou rodiny

Baugh – rodinný lékař

Děti Goopera a Mae – Bibi, Lili, Trixie, Dixie, Polly

Vyprávěcí způsoby:

přímá řeč, nepřímá řeč

Typy promluv:

dialogy i monology (*souvislá a nepřerušovaná promluva jedné postavy*)

Jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku:

výstižná charakteristika postav, jazyk – hovorový, jednoduchý, vulgarismy (Tatka)

Mae x Maggie: pokrytecké oslovování a dvojsmyslné narážky (*drahoušku, má milá*) -> citově zabarvená slova

Tropy a figury a jejich funkce ve výňatku:

metafora (název hry), ironie, přirovnání (*cítím se jako Kočka na rozpálený plechový střeše*)

Kontext autorovy tvorby:

- Americký černošský dramatik, básník a prozaik, patří k nejvýznamnějším dramatikům 20. století
- Jeho hry jsou stále na repertoáru světových, ale i našich divadel.
- Typické pro jeho dramata je dobré psychologické vykreslení postav příběhu – čerpal ze zkušeností na jihu USA
- Jeho život je hodně podobný osudům jeho hrdinů – byl homosexuál závislý na barbiturátech a amfetaminu, po požití velkého množství alkoholu.
- Narodil se v rodině obchodního cestujícího. Po střední škole studoval žurnalistiku a během studia si vydělával různými brigádami.
- **Jeho nejznámější díla pocházejí ze 40. – 50. let**
- Držitel Pulitzerovy ceny
- Ovlivněn Sigmundem Freudem

Dílo: Tramvaj do stanice Touha, Sestup Orfeův, Skleněný zvěřinec

Literární / obecně kulturní kontext:

Světová dramatika 2. ½ 20. stol, píše se psychologické drama, Severní Amerika

POSTMODERNISMUS

- Evropský myšlenkový směr poslední třetiny 20. století s filozofickými základy
- Zaměřen proti doposud převládající koncepci jediné pravdy a jediného cíle
- Usiluje o alternativu lidských přístupů ke světu
- **Základním požadavkem je pluralita názorů a jejich zrovnoprávnění**

představitelé: Umberto Eco (Dějiny krásy, Ve jménu růže)

Tvořili ve stejné době jako W. Tennessee:

- Amerika **Arthur Miller** (Zkouška ohněm, Po pádu)
  - **Edward Albee** (Stalo se v ZOO, Chůze)

Obsah:

Děj se odehrává během dne narozenin Taťky. Celá rodina se schází nejen kvůli jeho 65. narozeninám, ale hlavně kvůli získání jeho přízně. Všichni kromě Taťky a Mamky ví o jeho rakovině, a tak se pokouší vybojovat co největší podíl z dědictví – Taťkovi a Mamce řekli, že se jedná o banální onemocnění tlustého střeva.

Především je to syn Gooper s manželkou Mae, kteří mají vše dokonale připravené a okatě působí na rodiče, a Margaret, manželka otcova mladšího a oblíbenějšího syna Bricka. Brick celou rodinou opovrhne a únik hledá v alkoholu.

Otec se snaží Brickovi pomoci s jeho depresemi a závislostí na alkoholu (Brick pije od chvíle, co zemře jeho kamarád Skipper). Na povrch vyplouvají nepříjemné rodinné vztahy spolu s charaktery jednotlivých postav.

Taťka ztrácí postoj hlavy rodiny kvůli své nemoci a Brick se poddává Margaretě kvůli své alkoholové závislosti.